

Posudek na diplomovou práci
Petry Víznerové,
Genderované aspekty těla a tělesnosti u downhillových longboardistek
(*Posudek vedoucí práce*)

Hodnocená práce se řadí k pomalu, ale přesto se rozvíjejícímu okruhu prací, které vnášejí genderovou analýzu do sportu, či sportovních subkultur. Downhillový longboarding bývá vnímán jako adrenalinový, nebezpečný a „mužský“ sport, cena práce Petry Víznerové spočívá tedy už v tom, že otevírá prostor pro zkušenosti ne-maskulinních a ne-mužských jezdkyň. Zároveň ovšem diskutovaná diplomová práce komplikuje sebe-prezentace downhillových longboardinových subkultur jako sportu osvobozeného od společenských konvencí, jelikož mapuje genderové bariéry v přístupu k ježdění a hlubší mechanismy udržování genderových nerovností v rámci longboardingu. Práce Petry Víznerové nevyrůstá pouze z akademického zájmu, ale primární motivace k ní vyšla z autorčina dlouholetého zapojení do longboardinové subkultury a autorčiny vlastní zkušenosti jako jezdkyň. Autorčina pozice v rámci této subkultury napomohla výzkumu nejenom v hledání kontaktů, předporozumění kontextu a jeho strukturám, i možnosti účastnit se soutěží a akcí spojených s longboardíngem. Aktivní jezdeckví ale vstupovalo do práce i v podobě zranění, či přílišnou blízkostí a tedy obtížnějším distancováním se a sevřenějšímu záběru ve formulování výzkumných otázek.

Práce přináší skutečně plastický vhled jednak do fungování této sportovní disciplíny, ale její hlavní síla spočívá v představení často si odporujících hlasů, zkušeností a strategií žen/jezdkyň na tato genderová pravidla a mechanismy hierarchií. Osobně za nejdůležitější a nejpodnětnější považují diskuze bolesti, zranění a vyjednávání možností těla, která jezdkyň zažívají—individuálně i *kolektivně* a sdíleně. Jsou to právě tyto otázky a reflexe, které autorku vedou mimo binární logiku genderových kategorií a také mimo ustavující se „kánon“ otázek, které se vznášejí právě v tomto okruhu výzkumu.

Výzkumná témata si práce klade relevantně a promyšleně, ale přesto poměrně široce—a přes postupnou cizelaci a zpřesňování je toto široké rozkročení práce patrné jak z rozsahu práce, tak i z odlišného směřování diskuze v analytických kapitolách. Tuto dvojkolejnost výzkumných otázek je vidět již z úvodního definování cíle práce (viz níže citát) i ze struktury teoretické části a empirických kapitol (k.5 vs. Kap. 6 a 7):

FAKULTA
HUMANITNÍCH STUDIÍ
Univerzita Karlova

Tato práce se soustřeďuje na to, jak jezdkyňe vnímají a vyjednávají ambivalence vznikající z naplňování maskulinních charakteristik downhillového longboardingu na jedné straně a naplňování tlaků na performování vlastní femininity na straně druhé. Zejména se soustřeďím na to, jak se tato ambivalence promítá v tělech jezdkyň [...] *Hlavními otázkami, které si v této práci kladu, je zda je longboarding skutečně sportem „maskulinním“, případně do jaké míry. Zaměřuji se také na to, jaké atributy splňuje dobrý/schopný/ jezdec či dobrá/schopná jezdkyňe, nakolik jsou tyto atributy tradičně konstruovány jako maskulinní/feminní a také na to, zda se nějak liší požadavky kladené na jezdce – muže a ženy – jezdkyňe. Také se soustřeďím na to, jakou pozici mají v longboardingu ženy – jezdkyňe a zda se nějak liší od pozice jezdců – mužů. Druhá část mého výzkumu se potom zaměřuje na to, jak se downhillový longboarding a hlavně tlaky na naplňování maskulinních/feminních atributů, promítají do těl jezdkyň. [...]* (zvýraznění moje a má sloužit k upozornění na v podstatě druhou sadu výzkumných otázek)

Obě linie práce spolu jistě velmi úzce souvisí, nicméně k jejich pevnému a explicitnímu se-
vření je potřeba větších zkušeností. V současném textu jsou spojnice spíše implicitní a tušené.
Ve zkratce, autorka by měla jednodušší úkol, kdyby se jí podařilo v průběhu „diplomování“
soustřeďit se pouze na oblast tělesnosti a jejího genderovaného prožívání (podle mého soudu
zajímavější analytická osa), či popisu genderovanosti a genderovaných bariér longboardingu
jako sportovní disciplíny a sportovní subkultury.

Jelikož se práce věnuje tématu a výzkumné agendě, která není v českém kontextu stále
ustálená, autorka neměla příliš kvalitních zdrojů, které by se věnovaly přímo sportu, sportovním
subkulturám a o které by se autorka mohla opřít v teoreticko-konceptuální práci. Pracuje tedy
především se zahraniční literaturou. Daří se jí ale velmi dobře představit hlavní linie fungování
genderového řádu ve sportu a specificky v downhillovém long-boardingu (kap. 2) a představit
určitý výsek feministického (a často staršího data) uvažování o těle a tělesnosti – zde a posléze

i ve vlastní analýze prosvítá konflikt konstruktivistického paradigmatu s rezidui diskurzu esencionalismu a biologické podstaty, nicméně většinu z těchto míst autorka sama během přepracování identifikovala a přeformulovala.

Jako nejsilnější část metodologické diskuze této práce vnímám pasáže, ve kterých autorka reflektuje vlastní výzkumný proces, vlastní pozicionalitu a to, jakým způsobem ona sama jako výzkumnice vstupuje do procesu analýzy a formulování výzkumného projektu. Zvláště autorčino hodnocení toho, jakým způsobem se bránila tématům, která z materiálu vyrůstala a nabízela se, považuji za velmi cennou a otevřenou stopu procesu výzkumu. To, že autorka nakonec jednu z velkých kapitol práce věnuje právě těmto otázkám vnímám jako materiální výsledek této konfrontace a uvědomění si sama sebe ve vztahu k výzkumnému poli:

Analýza dat je tedy procesem, do kterého výzkumník či výzkumnice promítá vlastní osobnost. To jsem si uvědomila například ve chvíli, kdy jsem se v analýze snažila poněkud přeskokovat témata týkající se bolesti. Jako jezdkyň jsem zvyklá vlastní bolest překonávat a „odsouvat do pozadí“. Dělal mi tedy jisté potíže se najednou na bolest soustředit a témata s ní spojená v analýze rozhovorů rozkrývat. (p. 36-7)

K dalšímu rozpracování a hlubšímu prozkoumání by prospěla intenzivnější práce s pozorováním či jinými etnografickými metodami, které jsou v současnosti pouze v roli podpůrných a doplňkových metod – nicméně i v tak, jak jsou do textu zapracovány naznačují, jak by mohly analýzu prohloubit – inspirace do budoucna.

Samotná analýza ukazuje šířku a různost prožitků jezdkyň, toto se autorce v práci velmi daří. Text také zachycuje výrazné posuny v autorčině schopnosti se k primárním zdrojům vztáhnout analyticky a skrze teoretické koncepty, přesto by bylo možno práci ještě prohloubit tak, aby autorčin analytický komentář jasněji a zřetelněji postihoval různost či specifčnost genderovanosti jednotlivých strategií vyjednávání jezdkyň.

Text se rodil relativně pozvolna a těžce, a to hlavně proto, že toto byla autorčina první zkušenost s delším akademickým textem. Finální verze je výsledkem několikerého přepisování a přeformulování. Nicméně, to je součástí procesu učení a osvojování si pravidel akademického psaní. Vnímám velmi pozitivně, že autorka na kritické podněty reagovala a postupně text do-

**FAKULTA
HUMANITNÍCH STUDIÍ**
Univerzita Karlova

/pro-pracovávala. Výsledná verze textu nejenom splňuje všechna formální kritéria, ale dosáhla velmi dobré—a na začátku spolupráce nemyslitelné—úrovně. Pro celkové kvality práce i pro hodnocení autorčiny cesty v procesu psaní diplomové práce navrhuji hodnocení mezi výborně a velmi dobře. Výsledná známka se bude odvíjet od schopnosti diplomandky zodpovědět otázky oponentky a komise.

V Praze, 25. září, 2017

Kateřina Kolářová